

Trygghetsvandring

En trygghetsvandring innebär att du tillsammans med andra kommer att gå och titta på och fundera över vilka platser som känns otrygga i det område där du bor och/eller verkar och hur de skulle kunna bli tryggare. Det innebär också att du kommer att titta på vilka platser som är trygga, och försöka förstå varför de upplevs som trygga.

Trygghet är livsviktigt. Hur trygga vi känner oss är avgörande för *var* vi rör oss och *hur* vi rör oss. Det påverkar vilka aktiviteter vi kan delta i, hur vi mår och vilka möjligheter vi har att möta och umgås med andra människor. Stora skillnader i vår upplevelse av trygghet när vi rör oss ute, framför allt mellan kvinnor och män men också mellan andra grupper i samhället, innebär helt olika förutsättningar för oss att leva våra liv. Känslan av att vara trygg nog för att vilja och kunna röra sig ute vid olika tider på dygnet och året samt på olika platser, handlar i grunden om demokrati och rättvisa.

Många olika förvaltare ansvarar för utemiljön i ett område. Det kan vara fastighetsägare, kommunala förvaltningar, ansvariga för kollektivtrafiken, föreningar, de boende och så vidare. Det är sällan som dessa möts, och det är ofta svårt för boende och aktiva i området att veta vart de kan vända sig med synpunkter.

Trygghetsvandringar är en metod för att få alla dessa parter, boende och verksamma i området, att träffas tillsammans för att samtala om hur området kan förbättras och bli tryggare. Du kommer att träffa andra boende och verksamma i ditt område och även de som ansvarar för utemiljön. Tillsammans kommer ni att titta på vilka förbättringar som kan göras, vad som redan är bra och vad som behöver tas om hand och utvecklas.

Människor uppfattar områden på olika sätt på grund av skilda erfarenheter, kön, åldrar och andra grupptillhörigheter. Det är därför viktigt att du som deltagare i vandringen funderar över *dina egna upplevelser* av området och att du även lyssnar till andras.

Att tänka på under vandringen

Människan är viktigast

Byggnader, gator, parker och grönska är ramar kring människors liv. Det är viktigt att de fungerar så att människor kan leva sina liv så bra som möjligt, träffa andra, göra saker tillsammans, men även kunna röra sig på egen hand. Annars kan det innebära att människor begränsas i sina vardagliga liv och hindras från att delta i vissa aktiviteter.

Gå på känslan

När du gör en trygghetsvandring är det viktigt att du känner efter ordentligt och försöker minnas hur det känns att vistas ensam på de olika platserna vid olika tider på dygnet. Ta dig tid att fundera. Tala om känslorna med de andra på vandringen. Hur och varför uppstår känslor av trygghet och otrygghet?

Fundera på om det finns någon grupp som använder platsen mer än andra och hur det i så fall påverkar hur människor uppfattar platsen. Diskutera också om det finns några som saknas på platsen, exempelvis personer av ett visst kön, äldre personer eller barn, och vad det kan bero på.

Många perspektiv

Kvinnor och män upplever platser olika – hur kan den här platsen tolkas med kvinnors respektive mäns ögon? Försök att också förstå området ur barns, ungdomars, äldres, personer med funktionsnedsättnings samt olika kulturella och sociala gruppers perspektiv.

Mänsklig närvaro

Det mesta som handlar om trygghet har att göra med mänsklig närvaro. Det är viktigt att det finns en variation av andra människor i närheten.

Alternativa vägar

En gångväg som är vacker och tilltalande i dagsljus kanske är otrygg i mörkret. Det är bra att ha olika alternativ att välja mellan för att gå till skolan, busshållplatsen eller torget och att de alternativa vägarna har hög tillgänglighet för alla människor, med eller utan funktionsnedsättning.

Att tänka på när det gäller belysning

En gångväg med stark och tät belysning är ingen garanti för att människor känner sig trygga. Det kan kännas som att vara på en upplyst scen och effekten kan då bli ökad otrygghet. Det är därför bra om utelamporna även belyser en del av omgivningen utefter vägen och inte bländar. Underlaget på vägen behöver ha tillräckligt bra belysning så att gående kan bedöma jämnheten i underlaget och eventuell halkrisk.

Ta vara på det trivsamma

Tänk på att det är viktigt att också notera det som är vackert, trivsamt, tryggt och värt att bevara. Värna om detta i området. Det gäller att se det som fungerar så att ni sedan kan använda er av den kunskapen när ni funderar över platser som fungerar mindre bra. Samtala om vad det är som gör att ni trivs på den trivsamma platsen och om det är skillnader inom gruppen.

Att titta på i hela området

- Hur ser området ut i sin helhet?
- Var behövs det bättre skötsel?
- Finns det skadegörelse? Var?
- Hur ser träd, buskar och annan grönska ut i området?
- Behövs det rensning och gallring för bättre sikt?
- Var behövs det mer grönska för att höja trivseln? Vilken sorts grönska?
- Är det lätt att hitta i området? Behövs det kartor och skyltar? Finns det informationstavlor?
- Är belysningen på rätt plats och är den funktionell?
- Är det ljust där det behövs? Behövs det kompletteringar?
- Var får det finnas mörker?
- Hur fungerar markbeläggning, trappor och räcken? Behövs det åtgärder?
- Kan området skapa problem för personer med olika funktionsnedsättningar (syn-, hörsel-, rörelse-, allergi- och orienteringsproblem)?
- Finns det tillräckligt med – eller för många – parkbänkar och papperskorgar? Hur ser de ut?
- Finns det trafikleder eller andra inslag i miljön som skapar barriärer?
- Finns det mötesplatser för alla?
- Vad kan de boende och verksamma själva bidra med i området?
- Behövs det fler bostäder, butiker, dagis, kulturscener, kolonilotter, arbetsplatser eller andra viktiga funktioner?

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägarna är områdets ”blodomlopp”. De måste kännas trygga och trivsamma, annars vill folk inte vara ute vilket kan leda till ökad otrygghet.

- Vilka gång- och cykelvägar är viktigast? Använder olika grupper skilda stråk? Leta också efter spontana gångvägar. Hur fungerar de och vad behöver förbättras?
- Ligger gång- och cykelvägarna i närheten av bostadshus, verksamheter och bilvägar eller i parkområden? Vilket är tryggast?
- Finns det alternativa vägar att välja på i dagsljus och mörker?
- Finns det bostadsfönster eller befolkade verksamheter nära gång- och cykelvägarna?
- Finns det kvällsöppna aktiviteter i anslutning till gång- och cykelvägarna?
- Var går det att köra moped utan att störa?
- Hur är det på vintern?

Gator med biltrafik

Många kvinnor, men även män, väljer att gå utefter bilvägar för att det känns tryggare i mörkret.

- Finns det trottoarer och säkra och användbara övergångsställen?
- Hur är ljudmiljön – bullrar det för mycket?
- Finns det partier mellan bebyggelsen som är ödsliga och där sikten är skynd?
- Är gatubelysningen tillräcklig och jämn eller bländar den?
- Är det lätt att se mötande människor?
- Bör biltrafiken förändras eller läggas om i området?
- Är hastigheten lagom? Om inte, hur kan den ändras?

Hållplatserna

Vi vill vara trygga både på väg till och på själva hållplatserna annars kanske vi hellre stannar hemma eller väljer ett annat sätt att förflytta oss.

- Var ligger hållplatserna i förhållande till andra funktioner i området?
- Hur är de utformade och omhändertagna? Finns den information som behövs?
- Hur känns det att stå där och vänta? Finns det sittmöjligheter?
- Finns det bostadsfönster eller biltrafikanter som har uppsikt över hållplatserna?
- Hur tar man sig till hållplatserna – är gångvägarna dit trygga, trevliga och tillgängliga? Finns det skillnad på hur olika grupper väljer att ta sig dit?
- Finns det flera alternativa vägar att ta sig till och från hållplatserna och är de tillgängliga för alla?

Torg

På torget vill vi kunna utträta ärenden, möta andra människor och känna oss trygga.

- Är torget vackert och välskött så att människor i området kan känna sig stolta över det?
- Finns det några självklara och tydliga mötesplatser?
- Finns det platser på eller kring torget som är dolda och otrygga?
- Finns det outnyttjade lokaler på torget? Hur skulle de kunna användas?
- Vilka tider på dygnet används torget och av vilka grupper?
- Hur kan torget bli mer levande? Hur kan människor engagera sig i frågor som rör torget?

Skolor och förskolor

Skolan och förskolan är barnens arbetsplats. Här måste de få känna sig trygga och kunna trivas.

- Upplevs skolan som en stolthet för området?
- Finns det möjlighet för barnen att vara delaktiga i hur skolan och dess omgivning utformas?
- Är det skillnad på hur flickor och pojkar upplever och använder området runt skolan?
- Hur är skolan placerad och utformad? Hur ser det ut runt omkring skolan?
- Är skolgården inbjudande, uppmuntrar den till olika aktiviteter?
- Finns det lugna och mysiga platser att bara vara på?
- Hur är det att gå till skolan från olika håll?
- Kan barnen känna sig trygga när de går till och från skolan?
- Hur är det i och runt skolan på kvällarna?
- Används lokalerna för flera ändamål, till exempel till kvällskurser, idrott, möten, ungdomsgård och pensionärsverksamhet?

Lekplatser

Leken är nödvändig i alla åldrar. På lekplatsen kan vi träffa och lära känna andra människor.

- Är lekplatsen bra utformad?
- Är det skillnad mellan hur olika grupper av barn använder lekplatsen? Upplevs lekplatsen som tillgänglig av alla barn?
- Vilka vuxna finns här?
- Finns det användbar och fantasifull utrustning?
- Hur fungerar lekplatsen när det är snö?
- Finns det tillräckligt med sittplatser?
- Finns det platser i sol och skugga?